

Ekspresionizem

Ekspresionizem je kompozicijski stil v glasbi, ki ga uvrščamo med sodobne glasbene oblike. Razvija se med leti 1910 in 1930, torej v času pred, med, ter po prvi svetovni vojni in velja za enega največjih premikov 20. Stoletja. Najbolj se je razcvetel na Nemških in Avstrijskih tleh, kjer so tudi njegove korenine.

V začetku 20. Stoletja se je začel razvijati Impresionizem, z njim pa tudi Ekspresionizem. Ta se pojavi v vseh zvrsteh umetnosti, od slikarstva, književnosti, filma, pa vse do glasbe. V nasprotju z impresionizmom ekspresionizem ne ustvarja na podlagi impresij, temveč zavrača impresionizem in se izraža na podlagi ekspresij t. j. umetnikovih notranjih doživljanj, največkrat mnogih takratnih zakonov.

Ekspresionistična dela so zelo strastna, polna nasprotij in skrajnosti. Temelji na atonalni glasbi, ki ji rečemo tudi dodekafonija, disharmonija, ali v tem obdobju imenovana predvsem dvanajst tonska metoda kjer vseh dvanajst poltonov obravnavamo enako, ne glede na medsebojne odnose in kompozicijska pravila.

Dvanajst tonsko metodo je sestavil vodja druge Dunajske šole, Arnold Schönberg, ki je pravzaprav predstavnik Glasbenega Ekspresionizma. Med predstavnike ekspresionizma v glasbi spadata tudi Schönbergova učenca, Anton Webern in Alban Berg, ter Marij Kogoj, ki je glasbeni ekspresionizem na Slovenskih tleh popeljal do vrhunca leta 1928, ko je napisal opero Črne Maske. Njemu v poklon praznujemo Kogojeve dneve, v sklopu katerih se izvaja mednarodni festival sodobne glasbe.

Med najpomembnejša dela tega obdobja spadajo:

- Wozzeck (Vojček), Alban Berg,
- Erwartung (Expectation), Arnold Schönberg, op. 17, eno dejanje.
- Die Glückliche Hand, Arnold Schönberg, Op. 18, štiri dejanja.

Anton Webern (3 December 1883 – 15 September 1945), avstrijski skladatelj. Učenec Arnolda Schönberga, član druge Dunajske šole.

Arnold Schönberg, avstrijski skladatelj, teoretik in pedagog, * 13. september 1874, Dunaj, † 13. julij 1951, Los Angeles, ZDA. Vodja druge Dunajske šole, iznajditelj dvanajst tonske tehnike.

Alban Berg, avstrijski pianist in skladatelj, * 9. februar 1885, Dunaj, Avstrija, † 24. december 1935, Dunaj. Član druge Dunajske šole, 1915-1918 služi Avstro-Ogrski vojski.

Marij (Julij) Kogoj, slovenski skladatelj, * 20. september 1892, Trst, † 25. februar 1956, Ljubljana., šolal se je na Dunaju.

Zanimivosti:

Leta 1913 je bila na Dunaju premiera Bergove skladbe *5 pesmi na besedila poštних kartic*. Delo je tako razburilo občinstvo, da so morali predstavo ustaviti; celotna izvedba dela je bila šele leta 1952.

Arnold Schönberg

Schönberg je vse življenje verjel v numerologijo in imel tridekafobijo, patološki strah pred številom **13**. Rojen je bil *13. septembra 1874*, zato se mu je število zdelo nesrečno. Njegovi rokopisi indicirajo izogibanje številu 13. V skladbi *Dreimal tausend Jahre* so označeni takti s števili 11, 12, 12a, 14. Stran 13 v partituri violinskega koncerta ima številne komentarje, ki izpričujejo težave pri pisanju te strani. Prepričan je bil, da bo umrl star 67 let ($6+7=13$), vendar je živel do 13. julija 1951, anekdota pravi, da je Schönberg vstal iz postelje in rekel »harmonija«, malo preden je umrl 13 minut predpolnočjo.

Viri:

http://sl.wikipedia.org/wiki/Kompozicijska_tehnika

<http://jasnadrobne.wordpress.com/2008/03/25/ekspresionizem/>

http://en.wikipedia.org/wiki/Arnold_Schoenberg

[http://en.wikipedia.org/wiki/Expressionism_\(music\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Expressionism_(music))

<http://en.wikipedia.org/wiki/Erwartung>

<http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/drakslar-nadja.pdf>

SPENCE, K. Šolska Enciklopedija, Glasba. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 1995.